

élettől annyira távolálló bármely mesterséget, az egyetem kapui neki is megnyitak.

Van ebben valami hatalmas és megható, de van benne természetesen sok veszély is: a főiskola általános színvonala már ezáltal is alacsonyabb az európainál, de azért is, mert bizonyos hagyományos kultúrértékek éppen a főiskolákon pótolhatatlanok.

Ha azonban különválasztjuk a tömegszükséglet teremtette egyetemeket a tudományos célokat szolgáló intézetektől, azt látjuk, hogy ezeknek száma és jelentősége aligha marad el az európai átlag mögött. S ami fontos: az a friss áramlat, amely néha a másodrendű főiskolákon bizarr kinövésekre vezetett, viszont sok újat és követésre méltót vitt be az Egyesült Államok egyetemeinek legjobbjába.

Bennünket európaiakat különösen megkap a humanitásnak megértőbb szelleme, mely az Egyesült Államokban bevonult az egyetem komoly falai közé s megtalálta a módot arra, hogy hatalmas diáktömegeket egyenkint is emberszámba vegyen, egyénileg is kezeljen, sokkal lelkiismeretesebben, mint nálunk szokásos. Például egészségtant minden évben fel kell venniük a diákoknak egyébként igen sok tekintetben szabadon kezelhető tantervükbe. Általános az ingyenes orvosi szolgálat a kollégiumokban, s hogy ezt hogy értelmessik, arra nézve álljon itt sok szó helyett egy körlevél, melyet a Columbia University jóléti vezetője az intézet 5000 hallgatójához intéz: „Kedves Barátom! A mi családunk oly nagy, hogy meg kell kérnünk Önt, legyen segítségünkre abban, hogy viszont mi kellőleg szolgálatára tudjunk állni Önnek és a többi diáknak. Arra kérjük, hogy forduljon orvosunkhoz a legenyhébb meghülés esetén is és jelentse, ha azt másoknál észleli. Biztosítjuk, hogy a legjobb gondozásban fogjuk részesíteni. Az orvosok bármikor ingyen igénybe vehetők. Bármilyen adódnék is, éjjel-nappal telefonhoz lehet hívni őket. Ha saját orvosaink nem lennének már a hivatalban, gondoskodunk orvosról, specialistáról vagy ápolónőről. Szeretnénk Önt személyesen is megismerni. Nem látogatna meg egyszer hivatalunkban?“ Ezenkívül a főiskola gondoskodik növendékeinek elhelyezéséről, segíti őket egyéni munkájukban, mellettük áll életüknek minden problémájában.

Nem tudjuk, hogy mit söpör el a válság a humanitásnak emez új szelleméből, mit abból a sok értékes és nem egyszer vakmerő kísérletből, melyről Boyd könyve számot ad s melyről még most is nagyon keveset tudunk. Annál inkább ajánlatos rájuk idejekorán felfigyelni.

A könyvet egyébként rövid, de jól megválasztott bibliográfia egészíti ki.

Nemesné Müller Márta.

Werner Bergfeld: Der Begriff des Typus. Eine systematische und problemgeschichtliche Untersuchung. 1933. 102 l.

A típus fogalma, voltaképen csak elnevezése, ma közkeletű: lépten-nyomon találkozunk vele tudományban és irodalomban, kereskedelemben, iparban és művészetben. Szerzőnk a típus fogalmát igyekszik kideríteni és evégből

nyomon kíséri a bölcselek, természettudósok és írók idevágó fejtegetéseit. A típusprobléma már Plátónál jelentkezik, filozófiájának szerves része: nála a típus meglátása, a típusban való gondolkodás az ideával kapcsolatos és az etikai problémákon keresztül a természettudományok felé hajlik. Külön fejezet foglalkozik Goethével, aki, mint író és természettudós önmaga is típus volt, mindenben típust látott, az ezzel kapcsolatos fogalmakat: fenomén, jelentőség, érdeklődés, műveltség, szóval élet és természet, — egy általános képbe foglalta össze, szintézisbe, amely valamennyi többi vonást (lehetőséget) magában egyesíti, az általános keretében szemlélteti a különöst is.

A bevezető rész kifejti, hogy nincs *egy* típus-fogalom, hanem több van; ezek mind poláris jellegűek, amelyek felölelik az ontológiai és genetikai elemeket. A típus filozófiai életfogalom, amely a lényegnek meglátásában, felismerésében gyökeredzik és ezzel áthidalja a természettudományok és szellem-tudományok közti szakadékot. E fogalom nem szorítkozik a természetbölcseletre, mert filozófiai jellegénél fogva a szellemnek valamennyi területére alkalmazható. Összefoglalva: a megoldást a „meglátó gondolkodás“ és a „gondolkodó meglátás“ jelszava adja meg. Külön-külön egyik sem képesíti az embert a világ teljes megismerésére, de együtt elvezetnek az emberi lét legmagasabb és végső kérdéseire. Innen az ember vonzódása minden után, ami tipikus.

E tanulmány keretén kívül esik a típusok pedagógiai problémája: nem szól a tanulók típusairól és a pedagógiai tipológiáról, ezért az idevágó irodalmat (például Spranger: Lebensformen, Vowinckel: Pädagogische Typenlehre, Ferrière: Les types psychologiques stb.) is mellőzi. A részletes tartalomjegyzék eleve igen jó áttekintést ad az egész problémakörrel. kf.

Új magyar könyvek és füzetek.

Nevelésügyi tanulmányok. Szerkesztette Imre Sándor. (Értekezések a M. Kir. Ferenc József-Tudományegyetem Pedagógiai Intézetéből. Új sorozat. 6—12. szám.) Szeged, 1934. Az Egyetemi Pedagógiai Intézet kiadása. (N. 8-r., 180. l.)

A magyar középiskolák statisztikája az 1932/33. tanévig. Szerkesztette és kiadja a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal. Szövegét írta: Asztalos József dr. La statistique des écoles secondaires hongroises jusqu'à l'année scolaire 1932/33. Rédigée et publiée par l'Office Central R. H. de Statistique. Avec une étude du Dr. Joseph Asztalos. Bp., 1934. Stephaneum-nyomda rt. (Lex. 8-r., 122 l.) Ára 2 pengő.

Dénes Szilárd dr.: Arany János kisújszállási tanítóskodásának századik évfordulója. (Különnyomat a Néptanítók Lapja és Népművelési Tájékoztató 1934. évi 8. számából.) (Lex. 8-r., 4 l.)

Dr. Kiss Ferenc: A szexuális kérdés. Bp. 1935. A Pro Christo Magyar Evangéliumi Ker. Diákszövetség Szövétnek kiadása. (K. 8-r., 64 l.) Ára 1 P.

Marót Károly: A latin és az egyetemi tanulmányok. (Különnyomat a Parthenonból, VIII. füzet, 46—54. l.) Bp. 1934. Stephaneum-nyomda rt.